

COACHING OCH LEDARSKAP I TEORI OCH PRAKTIK
OCH
ATT ARBETA MED SVENSKA
FREESTYLELANDSLAGET

Annika Johansson, Ph.D. Senior Lecturer,
Umeå Universitet

NÅGRA ORD OM MIG...

- Jobbar på Pedagogiska institutionen och på Polisutbildningen i Umeå Universitet
- Performance coach/mental skills coach Svenska Freestylelandslaget (vissa inlägg)
- Annat: fd. landslagäkare Freestyle, tränare, organisatör för tävlingar/shower, domare, styrelseledamot mm.

TEORI OCH PRAKTIK, ERFARENHET OCH FORSKNING...

- Hur gör vi egentligen?
- Kan litteraturen hjälpa oss förstå vad vi gör?
- Fungerar det vi gör?
- Reflektion → utveckling...

LEDARSKAP SINRIKTNINGAR OCH LEDARSKAPS TEORIER

- Trait approach – egenskaper, personlighet
- Skills approach, förmågor (technical, human, conceptual)
- Style approach, stil- beteende (concern for people/ concern for task)
- Situational approach, situationsanpassning
- Contingency theory (hur väl en ledarstil "matchar en situation")
- Path- goal theory (följarnas mål i centrum, ledaren facilitator)
- Leader Member Exchange theory (personlig interaktion)
- Transformational leadership – förändrande/framåtsträvande
- Servant leadership – ledaren som tjänare
- Authentic leadership – äkthet/trovärdighet
- Team leadership – att leda ett team

4

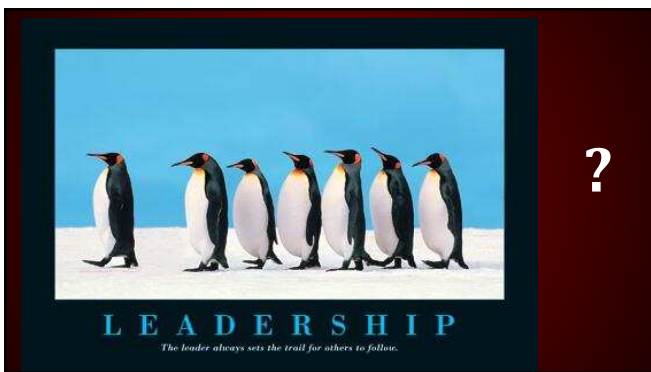

VARFÖR ÄR DU COACH? HAR DINA MOTIV TILL ATT VARA COACH NÅGON BETYDELSE FÖR HUR DU KOMMER ATT AGERA?

- Kunde/ville inte sluta helt...
- Naturligt att fortsätta som tränare/coach...
- Blev tillfrågad av styrelse, tränare...
- Mer eller mindre övertalad... - det fanns ingen annan?
- Skadad, blev då tillfrågad...
- Vill vara med och påverka...
- Började gå kurser... - medvetet val
- Intresserad
- Vill ge tillbaka något till idrotten
- Vill utveckla verksamheten....
- Osv. osv..

I can play;
therefore I can teach and coach.

(Dodds m fl.,1991)

A key factor in coaching appointments is
previous "playing" experience rather than
education, training and apprenticeship.

(Lyle, 2002)

**COACHING-/TRÄNAR
FILOSOFI**

Filosofi- handlar om de värderingar,
principer, grundregler som styr ens handlingar.
Grunden till vilken du lägger all din kunskap
om idrottspedagogik, idrottsmedicin,
idrottspsykologi, kost mm.

Livsfilosofi →

Coachingfilosofi →

Idrottensfilosofi

ATT UTVECKLA EN COACHINGFILOSOFI ÄR VIKTIGT DÄRFÖR ATT:

Osäkerhet om grundläggande värderingar och principer om vad som är viktigt i livet och i coaching sammanhang kan leda till inkonsekventa handlingar vilket i sin tur kan förstöra personliga relationer och skapa kaos i ett lag.

UTVECKLING AV EN COACHING FILOSOFI

1. Utveckla din **självinsikt** – öka kunskapen om ditt sätt att coacha och om dina reaktioner - varför agerar du som du gör?
2. Utveckla och tydliggör målen med coachandet – målen påverkar hur du agerar i olika situationer.

UTVECKLING AV EN COACHING FILOSOFI (MARTENS, 2012)

1. **Självinsikt**
  - Egen reflektion
  - Feedback från andra
2. **Mål**
  - Skapa ett vinnande lag/en vinnande idrottare
  - Utveckla idrottaren/personen
  - Ha kul

MÅLBILD

Vad är din målbild av dig själv som coach/ledare?
 Hur vill du vara som coach/ledare?
 Hur vill du känna inombords?
 Hur vill du uppfattas?

UPPGIFTSORIENTERAT LEDARSKAP

- Klargöra uppdraget
- Sätta tydliga mål
- Utveckla strategier
- Klargöra roller
- Utforma organisationen
- Planera – följa upp
- Genomföra uppgifter effektivt/tydliga instruktioner
- Använda resurser rätt – rätt person på rätt plats
- Upprätthålla regelverk
- Bedöma prestationer/ säkra kvaliteten

RELATIONSORIENTERAT LEDARSKAP

- Ge stöd/visa empati – bry sig om personen och dess känslor
- Visa respekt för personerna
- Visa intresse för personerna
- Prioritera arbetsglädje/motivation söka efter vad som ger glädje
- Hantera konflikter – ta tag i sånt som ligger och "gryr"
- Utveckla relationer – jobba med relationerna, lyssna, prata, bry sig
- Utveckla kompetens – jobba med att hitta personens unika kompetens
- Stärka arbetslag/team
- Delaktighet – få med individerna i diskussioner och beslutsfattande

---

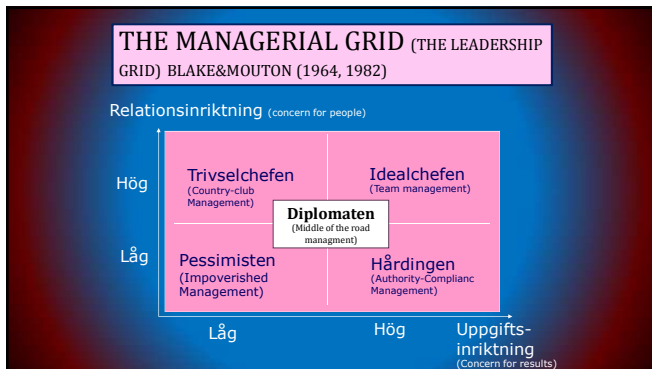

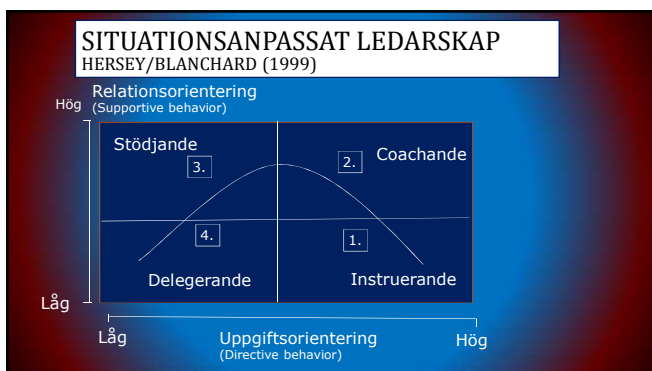

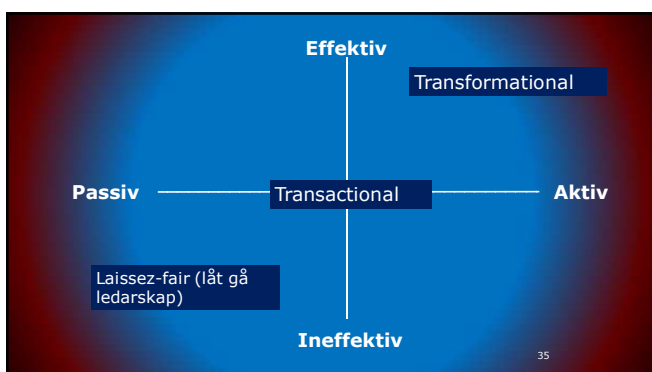

**Laissez-faire:
Låt-gå ledarskap**

- Frånvarande
- Tar inte ansvar
- Följer inte upp förfrågningar
- Tar inte ställning till viktiga frågor
- Bryr sig inte
- Omedveten om de anställdas prestationer
- *"That leader doesn't even care if we do or if we don't".*

Har du någon gång varit i kontakt med någon som använder sig av låt-gå ledarskap? Vad triggas det?

**Transactional:
Transaktionellt ledarskap**

- Leder genom att förvalta
- Motiverar genom utbyte av belöningar och uttrycker klara förväntningar om resultat och belöningar (spelaren är med på alla träningar= får spela match, bonussystem, löneförmåner, betyg osv.)
- Poängterar och korrigerar fel.
- Sätter standardnivån, men agerar inte förrän problem blivit allvarliga.
- Betonar regler; tycker inte om att status quo utmanas
- *"If you do as we agreed, you'll get the reward".*

20

**NEW LEADERSHIP PARADIGM
(BRYMAN, 1992)**

Nya ledarskapsmodeller med fokus på symboliskt ledarskap, inspiration och visioner, känslor, moral värderingar; värdegrunder; individfokus, intellektuella utmaningar....

Tidigare modeller mer fokus på tydliga målsättningar, tydliga riktlinjer, stödfunktioner.

Nya modellerna bygger på att skapa inre motivation, utveckla följarna osv.

TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP

- Ledaren **engagerar** sig och skapar en "connection" som leder till **ökad motivation och moral** både hos ledaren och följarna/medarbetarna.
- Ett ledarskap starkt kopplat till **känslor, värden/värderingar, visioner, långsiktiga målsättningar, etiska frågor**
- Ledaren bryr sig om och utgår från **följarnas behov och drivkrafter**.
- En process där förändring sker, både följarna/medarbetarna och ledarna kommer göra **mer än vad som normalt förväntas av dem**.

**TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP
TRANSFORMATIVT LEDARSKAP I PRAKTIKEN**

- **Influencer** - är en "role model", en person med tydliga och höga moraliska och etiska värderingar, någon att lita på, en person med karisma, någon man vill identifiera sig med tydlig vision och mening
- **Motiverar** - Kommunikerar höga förväntningar, inspirerar "följarna" att bli delaktiga i organisationens/gruppen/lagets vision (symboler + team spirit viktigt), tydliggör individernas del i lagets prestation och framgång
- **Stimulerar** kreativitet och nya lösningar, har ett öppet klimat, stimulerar och stöttar "outside the box tänk", låter nya idéer testas
- **Individcentrerad** - lyssnar på individerna, agerar som coacher försöker stötta och supporta individerna, är lyhörd för individuella behov

23

**SERVANT LEADERSHIP
(LEDAREN SOM TJÄNARE)**

- Ledaren är observant på följarnas behov, lyssnar
- Servant leaders sätter följarnas behov främst, försöker stärka och supporta och få dem (följarna) att utveckla sin fulla potential.
- Ansvarstagande
- Empati för följarna

24

AUTHENTIC LEADERSHIP

- En av de nyare sätten att diskutera ledarskap – ännu under utveckling
- Fokus på frågor om ledarskapet är genuint/äkta?
- Trovärdigheten hos ledaren

VAD TAR DU MED DIG FRÅN DETTA?

Tre tankar, reflektioner om ditt ledarskap

1. ?
2. ?
3. ?

Arbete med Svenska Freestylelandslaget Puckelpist

Mitt Mål:

- Utveckla individerna och deras förståelse för vad som påverkar prestationer och hur de mår, samt hur de kan påverka prestationer mm genom mentalt arbete, relationer och stöd från varandra → utveckling av prestationer och välmående

Hur?

- Lagmöten (förståelse, diskussion) – tränarna delaktiga
- Individuella möten (uppföljning, utveckling, vad är aktuellt just nu...)
- Tränarsamtal – skulle kunna utvecklas....

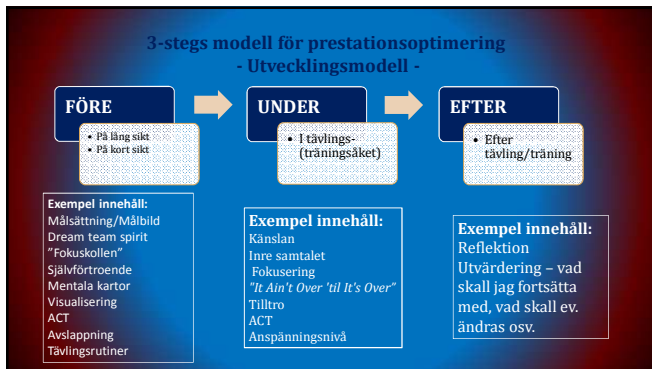

If you never chase your dream, you will never catch it.

Vad är då drömmen?
Vilka är målen?
Strategier för att nå dit!

VERKTYGSLÅDAN?

Avslappning?

Visualisering?

Målbild?

Inre samtalet?

Det finns alltid något verktyg att ta till, ju mer man har tränat på att använda dem desto lättare blir de att använda när de verkligen behövs!

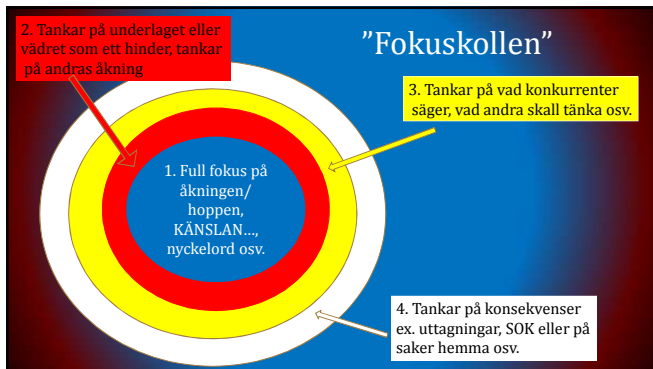

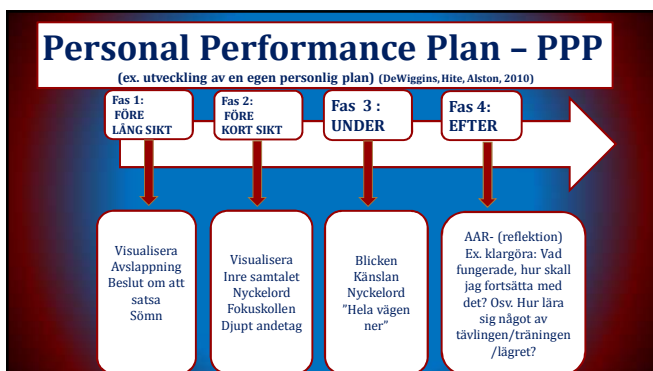

Ju mer koll desto mindre roll spelar förändringar & störningar:

Du "äger" situationen!

Hitta tävlingsrutiner:

- Dagen innan
- Tävlingsdagen

AAR - After Action Review av Zermatt lägret:

Detta gjorde jag bra under lägret och det ska jag. FORTSÄTTA MED:	Detta gjorde jag mindre bra och det ska jag. SLUTA MED:	Detta saknade jag för att kunna ha gjort ett ännu bättre träningspass/tävling och det ska jag. UTVECKLA/BÖRJA MED:
Så här ska jag tänka, träna och göra för att FORTSÄTTA MED detta:	Så här ska jag tänka, träna och göra för att SLUTA MED detta:	Så här ska jag tänka, träna och göra för att börja UTVECKLA/BÖRJA MED detta:

HUR FORTSÄTTA?

- Hur prioritera? Önsketanken eller det reella?
- Att ta vara på erfarenheterna från i år!
- När skall man lägga upp strategierna för kommande säsong...
- Hur tänker vi med de som är skadade – vad innebär det för dem och för de som är hela.
- Att jobba med individerna, att jobba med laget, att jobba med tränarna....

Att lära sig saker handlar om att plötsligt förstå något man alltid har förstått men på ett nytt sätt
Doris Lessing

Tack för er uppmärksamhet!
Annika Johansson
 annika.johansson@umu.se
